

tsbt

dar kapi

fanzin

ekim 2023
sayı: 26

ASIRLIK CUMHURİYETE ÖZEL SAYI

Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır,
ancak Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin. Bu imkân ve şerait, çok namüsaıt bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklal ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar, gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakruzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

H. Atatürk

dar kapı

TOKAT BORSA İSTANBUL SOSYAL
BİLİMLER LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜ ADINA
İMTİYAZ SAHİBİ

AHMET ALTUNIŞIK
OKUL MÜDÜRÜ

29 EKİM ÖZEL SAYISI

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
MESUT DURMUŞ

YAYIN EKİBİ
YUSUF MERT UNAN
YUSUF BAKİ AKSOY
BURKAY EDİZ DİREK
ASUDE DİLAY KILINÇ
CİHAN SAN

GRAFİK TASARIM
YUSUF MERT UNAN
YUSUF BAKİ AKSOY

KAPAK TASARIM
YUSUF MERT UNAN
YUSUF BAKİ AKSOY

ÇİZİM
BERRANUR DOĞAN

KAPAK SÖZÜ
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

BASKI TARİHİ
EKİM 2023

İLETİŞİM
📧 tokatsbl.meb.k12.tr
📷 @tokatsbl
📞 tokatsbl

İÇİNDEKİLER

- 2 AHMET ALTUNIŞIK
CUMHURİYETİMİZİN YÜZÜNCÜ YILI
- 3 HURİYE AKCAN
CUMHURİYETİMİZİN KURULUŞU
- 4 ZEYNEP AHSAN SARITAŞ
CUMHURİYET BAYRAMI
- 5 DOĞAN SOYDAN
EBEDİ CUMHURİYET
- 6 BERRANUR DOĞAN
CUMHURİYET VE TÜRKÇEMİZ
- 8 OĞUZHAN BAL
ŞANLI TARİH
- 9 BEYZANUR YALÇIN
CUMHURİYET VE TÜRKÇEMİZ
- 10 MERVE BİLGİN
YÜZ YIL GEÇTİ
- 12 YUSUF BAKİ AKSOY
BASINDA CUMHURİYETİN İLANI
- 13 MİNE SAĞDIÇ
BATMAYAN İSTİKLAL GÜNEŞİ
- 14 ESMA NUR KESER
ATAMIN ARMAĞANI
- 15 FATIMA KOCABAY
CUMHURİYET
- 16 NEHİR ÇÖPDEMİR
100 YILLIK BİR HİKAYE
- 17 ECRİN TAŞCI
CUMHURİYET BAYRAMI
- 18 ZÜLFİKAR KORKMAZ
HÜRRİYET GÖKLERDE
- 19 ZEYNEP NAZ KABAL
CUMHURİYET NEDİR?
- 20 ESMA FIRINCI
PAYIDAR CUMHURİYET

CUMHURİYETİMİZİN YÜZÜNCÜ YILI

Ahmet ALTUNIŞIK

Cumhuriyet Türk toplumuna millet olma bilincini kazandırmıştır. Milletimiz cumhuriyetle birlikte bağımsız milli bir devletin vatandaşı olarak yönetime katılan, seçen ve seçilen, hakları ve özgürlükleri olduğunu bilen vatandaşlar olmuştur.

Cumhuriyette egemenlik kayıtsız şartsız millettir. Halk kendi kendisini yönetme yetkisini temsilcileri aracılığıyla kullanır. Bu yönetimde yurttaşların seçme ve seçilme hakkı vardır. Devlet yönetimi, sınıfların, kişilerin ailelerin, bir zümrenin eline bırakılamaz. Milletın bütün bireyleri yönetime katılabilir ve söz sahibi olabilir. Çünkü cumhuriyet yönetiminde bütün vatandaşlar eşit haklara sahiptir.

Cumhuriyetin en büyük erdemi, Türk toplumunu millet olma bilincine kavuşturması ve bireyi yurttaş konumuna yükseltmesidir. Milletimiz, umhuriyetle birlikte ulusal bir devletin özgürce düşünebilen ve eşit haklara sahip yurttaşları haline gelmiş, devletin tek ve gerçek sahibi olmuştur.

Atatürk'ün hedef olarak gösterdiği 'Çağdaş uygarlık seviyesi' okuyan, araştıran, sorgulayan, bilime ve teknolojiye meraklı -Teknofest etkinliklerinin gösterdiği gibi- Türk gençliğinin azim ve inancıyla Türkiye'nin ulaşacağı en yakın aşamadır.

Cumhuriyet bize millet olma, dünya milletlerinin bir üyesi olma bilincini kazandırmıştır. Ayrıca Türkiye Cumhuriyetinin 100 yıllık öyküsü bir başarı, bir uygarlaşma öyküsüdür. Cumhuriyetin başarıları ile haklı bir gurur duyuyoruz. Bugün Türkiye, İslâm dünyasındaki demokratik cumhuriyet, çağdaş bir ülke, ve dünyanın en

büyük 20 ekonomisinden biri, bölgesinde hatırı sayılan güç, bir istikrar unsuru ve Avrupa Birliğine aday ülkedir.

Türkiye Cumhuriyeti laik ve demokratik anlayıştan taviz vermeden, Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün çizdiği hedefler doğrultusunda hızla ilerlemektedir. Buna hiçbir güç engel olamayacak ve Türkiye Cumhuriyeti devleti sonsuza kadar yaşayacaktır. Yeter ki bizler Atatürk'ün mirası olan bilimsel ve akılcı yoldan ayrılmayalım.

Hak ve hürriyetlerden yoksun toplumların ayakta kalmaları ve yaşamaları mümkün değildir. Bu nedenle, bizlere ve gelecek nesillere düşen en önemli görev; Türkiye Cumhuriyeti'nin bölünmez bütünlüğünü savunmak, Atatürk'ün gösterdiği akılcı yoldan ayrılmadan, iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olmaktır.

Cumhuriyet, demokrasiyi geliştiren en iyi sistemdir. Kişinin hak ve özgürlükleri ancak bu sistem içinde güvencede olabilir. Türk milleti cumhuriyete bağlanıp, onu yüceltip geliştirebilirse demokrasinin nimetlerinden yararlanır ve çağdaş toplumlar içindeki yerini alır. Bu nedenle cumhuriyeti yüceltip sürdürmek her Türk'ün milli görevidir

Bu duygu ve düşüncelerle; cumhuriyetin 100. Kuruluş yıldönümünü kutluyor, Büyük Önder Atatürk ve canlarını vatan uğruna feda eden şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnet ve şükranla anıyorum.

CUMHURİYETİMİZİN KURULUŞU

Huriye AKCAN

Osmanlı İmparatorluğu'nda, ikinci Meşrutiyetin ilanından altı yıl sonra Birinci Dünya Savaşı başladı.

1914'te başlayan Birinci Dünya Savaşı'na dünyanın belli başlı devletleri katıldı. Dört yıl süren savaş sonunda bizimle birlikte olan devletler yenildi. Savaş kurallarına göre biz de yenilmiş sayıldık. Ülkemiz Mondros Mütarekesi'ne dayandırılarak işgal edilmeye başlanmıştır. Paris Konferansı'ndan sonra da İzmir ve çevresi Yunanlılara işgal etmeleri için anlaşmaya varmışlardır.

Ülkenin dört bir yanı işgal edilmiş olsa da ulusuna inanan, güvenen Mustafa Kemal Paşa, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a geldi. Erzurum'da, Sivas'ta kongreler düzenledi. Mustafa Kemal Paşa "Tek bir egemenlik var, o da Milli egemenliktir. Ülkeyi yine ulusun kendi gücü kurtaracaktır." diyordu. Yurdun dört bir tarafından gelen ulus temsilcileri -milletvekilleri- 23 Nisan 1920 günü Ankara'da Büyük Millet Meclisi'nde toplandı. Meclis, Mustafa Kemal Paşa'yı başkan seçti.

Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde Büyük Millet Meclisi Ulusal Kurtuluş Savaşı'nı başlattı. Bir yandan efeler, dadaşlar, seymenler buldukları yörede düşmana karşı koydular. Öte yandan düzenli ordular İnönü'de, Sakarya'da, Dumlupınar'da savaştılar. Yurdumuz düşmanlardan kurtarıldı.

İmzalanan Lozan Barış Antlaşması ile yeni bir devlet doğdu. Bu doğan devletin yönetim biçimi henüz belirlenmemiştir.

İkinci dönem Büyük Millet Meclisi 11 Ağustos 1923'te ilk toplantısını yaptı. 13 Ekim 1923'te Ankara Başkent oldu. Atatürk; düşmanın ülkeden atılıp sınırlarımızın belirlenmesinden sonra, çoktan beri tasarladığı cumhuriyetin ilanı üzerinde hazırlıklar yapmaya başladı. 28 Ekim 1923 akşamı yakın arkadaşlarını Çankaya'da yemeğe çağırdı. Onlara , "Efendiler, yarın Cumhuriyet'i ilan edeceğiz." dedi.

29 Ekim 1923 günü Atatürk, milletvekilleri ile görüştüktan sonra taslağı hazırlanan cumhuriyet önergesi Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verildi. Meclis önergeyi kabul etti.

Böylece ülkemizde cumhuriyet yönetimi kuruldu. Atatürk kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı seçildi.

Cumhuriyet'in ilanı yurttta sevinç ve coşku ile karşılandı. Cumhuriyet; yurttaşların seçme ve seçilme hakkının olduğu bir yönetimdir. Halkın temsilcilerinin kabul ettiği yasalarla ülkenin yönetilmesidir. Cumhuriyet yönetiminde söz ulusundur. Cumhuriyet'i korumak, kollamak, yaşatmak her yurttaşın ödevidir.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bizlere seslenişiyle sözlerime son veriyorum:

"Ey yükselen yeni nesil! İstikbal sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk, onu devam ettirecek sizlersiniz."

CUMHURİYET BAYRAMI

Zeynep Ahsan SARITAŞ

CUMHURİYETİN İLANINDAN YÜZ YIL GEÇMİŞ
CUMLU ÖNDERİMİZ İLAN ETMİŞ
MUTLULUKLA, COŞKUYLA ANARIZ HALA
MALKİMİZ İÇİN O UĞURLU HABERİ
HURUTMADIK, UNUTMAYIZ İLELEBET
RÜYA GİBİ OLAN O SÖZÜ
RİSTİKLALİ GÜÇLENDİREN O MAVİ GÖZÜ
YURDUMUZU KURTARAN O CESUR YÜZÜ
E BEDİYEN KUTLAYACAĞIZ BUGÜNÜ
ET TÜRK'ÜN EN BÜYÜK BAYRAMI
BUGÜN

BÖYLE BAŞLADI BÖYLE BİTECEK
BANDIKÇA GÜÇLENECEK
AYURDUMUZDA ADALET, ÖZGÜRLÜK GÜRLEŞECEK
RENGARENK BİR GELECEK SERPİLECEK
ANACAĞIZ, ANLATAÇAĞIZ, UNUTMAYACAĞIZ
MUTLULUKLA DOLUP TAŞACAĞIZ
MİSITACAK GÖNÜLLERİMİZİ ATEŞİYLE CUMHURİYET

EBEDİ CUMHURİYET

Doğan SOYDAN

Cumhuriyet demokrasinin en iyi uygulandığı yönetim biçimidir. Çağdaş ve gelişmiş ülkelerin yönetim biçimidir cumhuriyet. Bizim ülkemizde 100 yıl önce ilan edildi bu demokratik rejim. Cumhuriyete Kurtuluş Savaşı'nı kazanarak geçtik. Cumhuriyet bizi tutsak olmaktan kurtardı, manda ve himayeyi kesin bir şekilde reddettiğimizin kanıtıdır. Dilimize, dinimize, kültürümüze ve örfümüze sahip çıktığımızın göstergesidir. Cumhuriyet kolay kazanılmadı. Bu değerlerimize sahip çıkılırken nice canlar verildi. Yediden yetmişe, kadından erkeğe, çocuktan yaşlıya herkes vatani için savaştı. Bazıları canını verdi, bazıları gazi oldu. Ay yıldızlı bayrak için verilen bu mücadelede halkın tümü yoksulluğa, zorluğa rağmen birlik olarak düşmana geçit vermediler. Uzun süren mücadeleler sonucunda 29 Ekim 1923'te büyük Türk milleti önünde cumhuriyet ilan edildi. Böylece ilelebet pâyidar kalacak Türkiye Cumhuriyeti kurulmuş oldu.

Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk cumhuriyetin önemini birçok kez söylemiştir. 29 Ekim'le "Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir." sözü yeni rejimi açıklayan en iyi ifadedir. Bugünkü özgürlüğümüzün, hürliğümüzün cumhuriyet olduğunu unutmamalı ve cumhuriyete sımsıkı sarılmamız. Mustafa Kemal Atatürk'ün de dediği gibi "Cumhuriyet, düşüncesi hür, anlayışı hür, vicdanı hür nesiller ister." Bu hür yetişen nesiller ile cumhuriyetin devamlılığını gençlerin sağlayacağı bilincinde olmalıyız. Atatürk'ün de dediği gibi "Ey yükselen yeni nesil! İstikbal sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk, onu yükseltecek ve yaşatacak sizsiniz." Aynı zamanda cumhuriyeti anlamak için cumhuriyet ilkeleri olan cumhuriyetçilik, halkçılık, laiklik, inkılapçılık,

milliyetçilik ve devletçiliği anlamak gerekir. Atatürk bu konuda "Cumhuriyeti, onun gereklerini yüksek sesle anlatınız. Cumhuriyet ilkelerini sevdiniz. Bunu kalplere yerleştirmek için hiçbir fırsatı ihmal etmeyiniz." der.

Cumhuriyet bizim için Ata'mızın açtığı yolda asla yolundan ayrılmayacağımız en önemli değerlerimizdendir. Bizim için en önemli değerler olan bayrağımız, dilimiz, dinimiz ve kültürümüz için cumhuriyeti korumalıyız. Bağımsız olmayan bir Türkiye, Türkiye değildir. Atatürk'ün ve halkımızın bize emanet ettiği bizim de onlara layık olmak için çalıştığımız, cumhuriyetin 100. yılında her şeyin önemini daha iyi anladığımız ve bir sonraki asırda daha güçlü ve tam bağımsız bir Türkiye Cumhuriyeti için çalışacağız.

Yaşamaya, nefes alıp vermeye devam ettiğimiz sürece Cumhuriyet'in yolundan ayrılmayız.

CUMHURİYET VE TÜRKÇEMİZ

Berranur DOĞAN

Bugün ben bir Türkiye Cumhuriyeti bireyi, genci ve kız çocuğu olarak sizlerle düşüncelerimi paylaşabiliyorsam bunları atam Mustafa Kemal Atatürk'e borçluyum. O yüzden öncelikle bana bu yazıyı yazabilme hakkını bile vermiş olan atamı saygı ve özlemle anıyor, teşekkürlerimi sunuyorum.

Tarihin akışı içinde bir milletin kurmuş olduğu devlet yıkılabilir. Fakat o millet yaşama gücüne sahipse, yıkılan devletin yerine yeni bir devlet kurar. Tarihte bunun en büyük örneği Türk milletidir. Bizler Türkiye Cumhuriyeti devleti olabilmek için çok mehmetchiğimizi şehit verdik, çok ocağımıza ateş düştü bu yüzden.

Cumhuriyetin ilanı ülkede yapılacak yeniliklerin kapısını açan bir anahtar görevi üstlendi aslında. Cumhuriyetle birlikte hak ve özgürlükler kazandık, inkılaplar yapıldı, düzenlemeler oldu. Eşsiz dilimiz "Türkçemiz" için de cumhuriyetle birlikte birçok yenilik ve değişiklik düşünüldü. Aslında Tanzimat Dönemi'nde başlayan dilimizdeki değişim cumhuriyet ile birlikte resmi bir nitelik kazandı. Nasıl bir değişimden bahsediyoruz peki? Gelin beraber bakalım:

Bunu anlatmadan önce "Cumhuriyet nedir?" diye sormak istiyorum sizlere. Cumhuriyet, tek kalıba sığabilecek bir şey değildir. Devamında birden çok çalışmaya ve yeniliğe imza atmış bir kavramdır. Bir kadının oy verebilmesidir mesela. Bir kız çocuğunun eğitim alabilme hakkıdır. Şuan benim yaptığım gibi çekinmeden düşüncelerimi söyleyebilme özgürlüğüdür Cumhuriyet. Bir sembolle ifade etsem, ağzında zeytin dalı taşıyan bir

güvercindir mesela. Zeytin dalı bildiğiniz üzere barışın sembolüdür, güvercin ise bağımsızlığın.

Bu iki kavram Türkler için hep önemli olmuştur. Güvercinin eskiden insan ruhu olarak da düşünüldüğünü duymuştum. İnsanoğlunun ölürken gövdesinden başlayıp ayaklardan yükselerek dünyayı terk ettiğine inanılan "insan ruhu" güvercinler ile simgelenmiştir. Kurtuluş mücadelesi için, bağımsızlık için, Türkiye Cumhuriyeti devleti olabilmek için bu dünyayı terk etmiş onca şehidimizdir uçup giden güvercinler...

Konudan çok da uzaklaşmadan dilimizdeki değişim ve yeniliklere dönmek istiyorum. Aslında yüzlerce yıl işlene işlene kemal noktasına ulaşan bir dilin tekrar canlı hale getirilmesi, özünden uzaklaşmadan tekrar halka mal edilmesi idi yapılan. Bir başka ifade ile halkın konuştuğu dilin tekrar yazı dili haline getirilmesiydi.

Atatürk Türkçeye her zaman çok değer vermişti bu yüzden Türkçeyi getirebileceği en güzel konuma getirmek için çabaladı, milletinden de aynı değeri göstermesini istedi. Türkçesine bağlı olan insanın milletine de bağlı olduğunu düşündü. Bunu Atatürk'ün Türkçe için söylediği şu sözlere dayanarak belirtebilirim: "Milliyetin çok belirgin niteliklerinden biri de dildir. Türk milletindenim diyen insan, her şeyden evvel mutlaka Türkçe konuşmalıdır. Türkçe konuşmayan bir insan Türk kültürüne, topluluğuna bağlılığını iddia ederse buna inanmak doğru olmaz."

Türk Dil Kurumunu açtığı yıllarda Atatürk'ün yaptığı bir bu konuya ne kadar önem verdiğinin göstergesidir: "Ulusal kültürün bütün çıғırda açılarak yükselmesini Türk Cumhuriyeti'nin temel dileği olarak sağlayacağız. Türk dilinin, kendi benliğine, gerçeğindeki güzellik ile baylığına kavuşması için, bütün ülke örgütümüzün, temkinli, ilgili olmasını isteriz."

Bütün dünya dillerinin kelime köklerinde Türkçe köklerin bulunduğunu ileri süren "Güneş Dil Teorisi" gibi bir teoriye sahip çıkmış olması bile Atatürk'ün bu konuya olan hassasiyetinin göstergesidir bence. Atatürk'ün vefatının ardından Ankara Üniversitesinde bir hoca, Güneş Dil Teorisi ile ilgili derslerine son vermiş ve öğrencileri bunun sebebini sorduklarında "Güneş öldükten sonra onun teorisi nasıl hayatta kalabilirdi" diye cevap vermiş. Güneş ölse de onun teorilerini yaşatmak, düşüncelerini benimsemek, sahip çıkmak biz Türk gençlerinin elindedir. Umarım biz gençler de Türkiye Cumhuriyeti devleti olmanın ve bu devlet olarak Türkçe konuşabilmenin arkasında onca emeğin, şehit kanının yattığını unutmaz ve bu farkındalıkla Atatürk'ün ilerlediği yoldan ilerlemeye devam ederiz.

Yazımı Türk dilini Türk milleti için kutsal bir hazine olarak gören Atamın şu sözleriyle bitirmek istiyorum "Türk milleti demek Türk Dili demektir. Türk Dili Türk milleti için kutsal bir hazinedir. Çünkü Türk milleti geçirdiği nihayetsiz felaketler içinde ahlâkının, menfaatlerinin kısacası bugün kendi milliyetini yapan her şeyinin dili sayesinde muhafaza olduğunu görüyor. Türk Dili Türk milletinin kalbidir, zihnidir."

ŞANLI TARİH

Oğuzhan BAL

Düşman kaynıyordu vatanın etrafı
Savaşların artık dolmuştu miladı
İçimizde vardı vatan sevdası
Hayalleri süsledi Cumhuriyet'in ilanı

Böyle eşsiz bir vatan var mıdır
Bizi yıkabilen yağmur ve kar mıdır
Zaferlerin hepsi üzerimize armadır
Vatan sevgisi Türk'ün bağrında saklıdır

Baktılar Türk'ün zayıf haline
Bunu düşünenin vay haline
Koz vermedik hiç o zalime
29 Ekim'i yazdık şanlı tarihe

Ülkemiz farklı dört yanı cennet
Kimseye duymadık kolay kolay minnet
Atam demişti milletim sen sabret
Göremezsün Türk'ün vatanında kasvet

Koyduk ortaya vatan millet her şeyi
Zamanla herkes gördü gerçeği
Anlatır her şeyi Türk'ün şanlı tarihi
Gözler onun üstünde Çanakkale Fatih

CUMHURİYET VE TÜRKÇEMİZ

Beyzanur YALÇIN

Cumhuriyet sadece bir yönetim biçimi değil aynı zamanda Türk milletinin milli benliğinin ve maddi manevi bütün değerlerinin yansımasıdır. Cumhuriyet ve Türkçemiz birbirini tamamlayan iki ayrı kavram olsa da aslında bir bütündür.

Cumhuriyet ve Türkçe, Türk milletinin kimliğini ve birliğini güçlendiren iki temel değerdir. Cumhuriyet Türk milletinin özgürlüğünü, eşitliğini ve bağımsızlığını simgelerken Türkçe bu değerlerin ifadesi ve taşıyıcısıdır. Örneğin Türkçemize sevgi ve saygı göstermek Cumhuriyete olan bağlılığımızın bir göstergesidir. Bu yüzden Türkçemize sahip çıkmak onu doğru, güzel ve etkili bir şekilde kullanmak bizim dilimize karşı sorumluluklarımızdandır.

“Milli his ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin milli ve zengin olması, milli bir hissin gelişmesinde Başlıca müessirdir. Türk dili, dillerin en zenginlerindedir, yeter ki bu dil şuurla işlensin.” bu sözünde de olduğu gibi Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk her zaman Türk diline büyük önem vermiştir ve bu alanda birçok çalışma yapmıştır. Örneğin Türk dilinin zenginliğini ve genişliğini göstermek, yabancı kelimeleri Türkçeden arındırmak için Türk Dil Kurumu’nu (TDK) kurmuştur. Türkçe sözlük hazırlanması, yabancı eserlerin çevrilmesi gibi şeyler Türk Dil Kurumu (TDK) sayesinde olmuştur.

Sonuç olarak Cumhuriyet ve Türkçemiz birbirini tamamlayan ayrılmaz bir bütündür. Türk milleti Cumhuriyetin mirasını sadece bayraklarla değil Türkçe ile de taşımaktadır. Bu iki değere sahip çıkmak ve geliştirmek, Türk milletinin geleceğine duyduğumuz sorumluluğun bir gereğidir.

BASINDA CUMHURİYETİN İLANI

Yusuf Baki AKSOY

Tarih 24 Temmuz 1923...

Kurtuluş Savaşıyla kazanılan zaferin devamında Lozan Barış Antlaşması ile sınırlar çizilmiş, barış sağlanmış ve Türkiye Hükümeti resmi olarak İtilaf Devletleri tarafından tanınmıştı. Tam egemen ve bağımsız milli bir devlet olmuştu.

Her zaman Atatürk'ün yanında yer alan Falih Rıfkı Atay, Atatürk'ün doğumundan ölümüne kadar anılarını kaleme aldığı Çankaya romanında, cumhuriyetin ilanına giden yolu şu sözlerle anlatıyor:

“Bağlı olduğu limandan ayrılmış bir geminin içindeyiz. Halk yolcuları şevk içinde türkü çığırmakta. Onların içinde tek bir şey var: Bu adama inanmak. Bu adam onlar için kader gibi bir şey.”

Falih Rıfkı Atay cumhuriyetin ilanından önce, 11 Eylül 1923 tarihli bir anısını anlatıyor:

“Gazi dedi ki; ‘Cumhuriyet ne demektir? Kamusa baktım, ‘chose publique’ kelimeleriyle tercüme edilmiş. Bizde manası ne olmalı?’

Gazi'nin sözü hangi konuya getirmek istediği belliydi. Nihayet yakında cumhuriyetin ilan olunacağını, Meclis'te Mustafa Kemal Paşa'nın ağzından işitiyorduk.”

Atatürk 20 Ekim'e kadar her gün Meclis'teydi. Gerektiğinde kürsüye çıkıyor, konuşuyor, tartışmalar yapıyordu. Ekim 1923'te Meclis'te hükümetin istifasıyla başlayan süreç, yönetim şekliyle ilgili çalışmalarını da hızlandırdı. 23 Nisan 1920'den beri ülke cumhuriyet ile idare ediliyordu ancak rejimin adı hiçbir yerde geçmiyordu. Aslında cumhuriyetin ilanı “doğan çocuğun adını koymaktı.”

28 Ekim 1923

Cumhuriyetin ilanından bir gece önce, yer Çankaya Köşkü... İsmet Paşa, Ali Fuat Paşa, Halit Paşa, Kemalettin Sami Bey'in de yer aldığı akşam yemeğine Atatürk'ün yakın arkadaşları davetli...

Fethi Okyar'ın istifası o akşam karara bağlanıyor.

(Hakimiyet-i Milliye Gazetesi Lozan Barış Antlaşması'nı duyuruyor.

“Bayram içinde bayram. Dört senedir beklediğimiz günde yaşıyoruz.”)

Türkiye'nin bağımsızlığı ve egemenliği tanınmıştı ancak yeniden doğan bu devletin yönetim şekli belli değildi... Devletin adı henüz konmamıştı. Ancak mevcut sistem de yürümüyordu. Atatürk çözümün, cumhuriyette olduğunu görüyordu, biliyordu.

Mustafa Kemal Atatürk, aslında cumhuriyetin ilanına milli mücadele yıllarının başında karar vermişti. Halkın egemenliğine dayalı bir yönetim biçimi en büyük idealiydi. Ulus, yeni bir devrin eşliğindeydi ancak bu yeni dönem Gazi Mustafa Kemal'in sırrıydı.

Ve Atatürk konuklarına sesleniyor. “Efendiler! Yarın Cumhuriyeti ilan edeceğiz.”

Masadakiler bu sözü hemen benimser. Bu devrim, geri dönülmez bir yola girmektir... Atatürk yemekten sonra İsmet İnönü’ye “sen burada kal” der. Kanunu madde madde inceleyerek o gece sabaha kadar çalışırlar... Çalışma odasının cılız ışığı, saatler sonra tüm Anadolu’yu aydınlatacaktır.

İsmet İnönü o geceyi daha sonra şu sözlerle anlatıyor:

“28 akşamı Atatürk’ün yanında ufak bir toplantıda bulduk. Atatürk ertesi gün cumhuriyet ilanı olacağını bildirdikten sonra herkes ayrıldı. Hiçbir konuşma olmadan oturduk diz dize... Ertesi gün çıkarılacak kanunu yazdık. O söyledi ben yazdım...”

“Türkiye Devletinin hükümet şekli Cumhuriyettir” ifadesi birinci maddenin sonunda yer aldı. Türklere ebediyen kapatılmak istenen uygarlık kapıları, artık ardına kadar açılmıştı.

“Türk milleti’nin dünya haritasından silineceğini düşünenlerin düş kırıklığı günü”

Ertesi gün 29 Ekim 1923, en büyük gün... Millet Meclisi saat ondan beri toplantı halinde... Anayasa değişikliği konuşuldu, tartışıldı... Milletvekillerin görüşlerini beyan etmelerinin ardından hazırlanan yasa tasarısı okundu. Taslak, saat 18:45’de tartışmaya açıldı. Değişikliğin kabul edilmesi ise akşam saatlerini buldu. Milletvekilleri, saatler 20.30’u gösterdiğinde Teşkilat-Esasiye Kanunundaki maddeleri kabul etti oy birliği ile Türkiye’nin ilk Cumhurbaşkanı seçildi. Meclis binasında ‘Yaşasın Cumhuriyet’ sesleri yankılanıyordu.

Atatürk milletvekillerine “Türkiye Cumhuriyeti cihanda işgal ettiği mevkiye layık olduğunu ispat edecektir. Türkiye Cumhuriyeti mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır” cümleleriyle seslendi. Ve yeminini etti.

Atatürk’ün yemini: “Reisi Cumhur sıfatıyla Cumhuriyetin kanunlarına ve hakimiyeti milliye esaslarına riayet ve bunları müdafaa, Türk milletinin saadetine sadıkane ve bütün kuvvetimle sarfı mesai, Türk Devletine teveccüh edecek her tehlikeyi kemali şiddetle men Türkiye’nin şan ve şerefini ilaya ve deruhte ettiğim vazifenin icabatından ayrılmayacağıma namusum üzerine söz veririm.”

Milli Mücadele’nin önderi, artık yeni Türk Devleti’nin ilk Cumhurbaşkanıydı. Üzerinde senaryolar yazılan Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşu tamamlanmıştı. Ankara, 101 pare top atışıyla bayram yerine döndü.

27 yıl milletvekilliği yapan Rahmi Köken, o anki duygularını yıllar sonra şu sözlerle anlatmıştı: “Acaba binlerce yıllık tarihte böyle bir zafer kutlanmış mıdır diye düşünüyordum. O gün Türk milletinin dünya haritasından silineceğini düşünenlerin düş kırıklığı günüydü.”

1920 yılından itibaren 8 yıl milletvekilliği yapan Necip Güven ise anı kitaplarında o günü şu sözlerle anlatıyor:

“Cumhuriyetin ilanını zaten birinci meclisten itibaren bekliyorduk. Birinci dönemde de cumhuriyet vardı, adı cumhuriyet değildi. İkinci dönemde hükümet şeklinin değişmesi gereğini duyuyorduk. Seçimden sonra kendisini ilk tebrik eden ben oldum. İstanbul’a haber verilsin, orada da toplar atılsın dedim. Evet dedi. İstanbul’daki toplar birtakım insanların başında patlayacaktır. Gerçekten de öyle oldu. Cumhuriyetin ilanı İstanbul’daki birçok insanın rahatını kaçırmış fakat buna karşılık halk kendi kaderine hakim olmuştu.”

Bir gün sonra, 30 Ekim 1923...

Tarihi kararlar Türk ulusu yeni bir yolculuğa çıkardı. O günün gazeteleri de, tarifsiz coşkuyu sayfalarına taşıdı.

(Hakimiyet-i Milliye Gazetesi. Büyük Millet Meclisi Dün Gece Sekiz Buçukta Türkiye

Devleti’nin Şeklini Müttefikler “Cumhuriyet” Olarak Tespit Ve Dokuza Çeyrek Kala Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerini Müttefikler “Reisicumhur” İntihab Eyledi.)

100 YIL GEÇTİ

Merve BİLGİN

29 Ekim 1923'ten beri,
100 yıl geçti bu topraklardan.
İşte o gün ilan edildi bu cumhuriyet,
Yine o gün özgürlüğe kavuştu bu topraklar.

Parçalanmadan, bölünmeden,
100 yıl geçti bu topraklardan.
Atatürk önderliğiyle kurulan bu vatan,
Yine onun ilkeleriyle ilerlemekte.

Bir marş ve bir bayrağa bağlı kalarak ,
100 yıl geçti bu topraklardan.
Daha nice 100 yıllar bekliyor bu vatani,
Birlik içinde tek yürek olarak.

BATMAYAN İSTİKLAL GÜNEŞİ

Mine SAĞDIÇ

Cumhuriyet... Neydi sahiden cumhuriyet? Yıllardır bir şekilde duyduğumuz, varlığından haberdar olduğumuz, özümsemiş fakat derinlerine inilmemiş bir kalıp, bir söz mü? Bir şifre miydi cumhuriyet?

Bir şarkı mıydı dillerde, laf olsun diye sıkıldıkça söylenen? Yoksa hikaye miydi çocuklara uyumadan önce anlatılan uykuya dalsınlar diye? Neydi cumhuriyet?

Karanlık gecenin ardından doğan güneş, sisin ortadan kalkmasıyla gelen aydınlık, bir bebek gülümsemesi, çocuk sevinci, baharda açan mis kokulu çiçek, özgürce uçuşup, cıvıldaayan kuşlar...

Cumhuriyet; bir kurtuluş, aydınlığa varıştır. İlk tohumları Samsun'da atılan, Ankarada filizlenen, yıllardır Türk milleti tarafından sulanıp yeşeren bir sonsuzluk ağacıdır. Cumhuriyet hürriyettir, bağımsızlıktır. İyi bir geleceğin kapısının anahtarıdır. Kurtuluş Savaşı'nın, "Ya İstiklal Ya Ölüm!" diyerek yola çıkanların döktükleri kanın meyvesidir. İlkokulda sabahları okuduğumuz andımız ve İstiklal Marşımızdır. Özgürlüğümü hür benliğimle haykırdığım, ruhumun yaşam tarzıdır. Yaşamın kendisine el uzatmaktır. Beraber gülüp beraber ağlamaktır cumhuriyet. Erdemdir, çağdaşlığın göstergesi, demokrasinin kaynağıdır.

Ulu önder Mustafa Kemal ATATÜRK önderliğinde ilan edilmiş, tam bir asırlık bağımsızlık yemini. Türk halkına ve milletine en çok yaraşır; kaderine, adetlerine uygundur. Atatürk'ün de dediği gibi medeni memleketlerin kabul ettiği rejim cumhuriyettir. Cumhuriyet bir toplumun sevinç gözyaşlarıdır. Haklarımızdır, ihtiyaç duyduğumuz, aradığımız ve kavuştuğumuz adalettir. Refah içinde

geçecek olan istikbalimizin müjdecisi, huzurlu yarınların teminatıdır. İlmek ilmek işlenmiş, sabırla dokunmuş bir sanat eseridir cumhuriyet.

Cumhuriyet; düşüncesi hür, anlayışı hür, vicdanı hür nesiller ister. Biz Türkler, ruhen demokrat doğmuş bir milletiz. Bizler yüzlerce yıldır kimsenin buyruğu altına girmemiş dedelerin torunlarıyız. Uğruna kanlar dökülmüş, canlar verilmiş cumhuriyetimizi; tıpkı bizden öncekilerin yaptığı gibi, hiçbir şekilde taviz vermeden, sonraki nesillere aktaracağız. Yükselen yeni nesil olarak cumhuriyet bize emanettir ve onu yüceltecek, yaşatacak olan bizleriz!

ATAMIN ARMAĞANI

Esmâ Nur KESER

Bayrağımız gökte,
Uğraşsalar da inmez yere,
Muhtaç olmayız namerde,
Yeteriz biz bize.

ATA'mın armağanı,
Bize bu cennet vatan,
Barışı ilke seçen,
Bize anadır vatan.

Türk doğuştan askerdir,
Bizim milletimiz merttir,
Dosta vefadır,
Düşmana cefadır.

Eğilmez başımıza taç yaptık hürriyeti
Yazdık kalbimize zaferle, Cumhuriyeti!

CUMHURİYET

Fatıma KOCABAY

Al yıldızlı bayrağım,
Feda olsun sana canım,
Vatanımın dört bir yerinde,
Dalgalan sen özgürce.

Vazifemizdir seni korumak,
Her yerde gururlandırmak,
Senin için kan döken millete,
Olur mu hiç darılmak?

Bir asır geçti, o günden beri.
Cumhuriyet Ata'mın hediyesi.
Onun yolunda yürür Türk milleti.
Devam ettirecek olan Türk gençliği.

Alnımız ak, yaşarız özgürce.
Tasamız yok, vatan güvende.
Endişelenme Ata'm.
Vatan emin ellerde.

100 YILLIK BİR HİKAYE

Nehir ÇÖPDEMİR

Cumhuriyet nedir? “Ulusun, egemenliğini kendi elinde tuttuğu ve bunu belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı devlet biçimi.” diye cevaplar internete sorarsanız. Peki, gerçekten bu kadar basit midir tarif etmesi? Bence değildir. Gelin hep beraber bu 100 yıllık serüvene göz atalım.

Tarihler 29 Ekim 1923’ü gösterirken geleceğimizi şekillendirmek için atılan en büyük adım yani Cumhuriyet, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu’nda yapılan değişikliklerin kabulü ile Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ilan edilmişti. Ankara’da 101 pare top atışı ile duyurulan ve başta Ankara olmak üzere ülkenin dört bir yanında bayram edasıyla kutlanan Cumhuriyet, o zamandan bu zamana kadar ülkemiz ve milletimiz için kesinlikle bağı koparılamaz bir bütün olmuştur kalbimizde.

Geriye dönüp şöyle bir baktığım zaman Türkiye Cumhuriyeti’nin birçok zorluğun üstesinden gelmiş bir milletin eseri olduğunu görmekteyim. İstiklal Marşı’nın şairi Mehmet Akif Ersoy’un ifade ettiği gibi, “Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.” Türk milleti, bu sözleri yaşam felsefesi haline getirerek tüm olumsuzluklara rağmen aydınlık bir geleceğe inanmış, ülkemizin kalkınması ve daha da ileriye gitmesi için var gücüyle çalışmıştır.

“Benim naçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır fakat Türkiye Cumhuriyeti sonsuza dek yaşayacaktır.” demiş Gazi Mustafa Kemal Atatürk. Bizlerin ise Cumhuriyet’imizi en iyi şekilde yaşatabilmek için yapabileceğimiz şeyler bellidir. Vatanımıza ve milletimize layık bireyler olabilmek için çok çalışmalı, örnek insanlar

olmamız gerekmektedir. Ancak böyle sahip olduğumuz bu değerleri, yüceltebilir ve daha da ileriye taşıyabiliriz.

Fakat bu yolculukta yaşadığımız zorluklar da unutulmamalıdır. Ekonomik sıkıntılar, dış tehditler ve terör gibi sorunlarla karşı karşıya geldik. Vatanımız uğruna nice Kara Fatmalar nice Sait Yalçınlar ve daha adlarını bile bilemediğimiz nice askerleri, kadınları, çocukları feda ettik. Ancak millet olarak her türlü zorlukların üstesinden gelebiliriz. Geldik ve geleceğiz.

İşte bu nedenle 100. yılı kutladığımız bu yıl, sadece bir zaman dilimi değil, bir ulusun dirilişinin, bağımsızlık ateşinin ve milli birlik ruhunun simgesidir. Türkiye Cumhuriyeti’nin 100. yılında, büyük bir gurur ve umutla yarınlara bakıyoruz. Atatürk’ün işaret ettiği hedeflere doğru ilerlerken, milli birlik ve beraberliğimizi daha da güçlendireceğimize inancım tamdır. Gelecekte de Türkiye, çağdaş, demokratik ve refah içinde bir ülke olarak yoluna devam edecektir.

BUGÜN BAYRAM

Ecrin TAŞÇI

Ay yıldızlı bayrağım
Semaları donatmış
Bugün bayram var diye
Şafak erkenden atmış

İnsanlar akın akın
Meydanlara koşuyor
Bugün bayram var diye
Bütün millet coşuyor

Bu güzel cumhuriyet
Devletin temeli
El üstünde yaşamak
Hepimizin emeli

HÜRRİYET GÖKLERDE

Zülfikar KORKMAZ

Duydun mu?
Kurşunlanmış ecdadın sesleniyor
Ananın gözü yaşlı, babanın yüreği dağlı
Şehit olmuş milyonlarca yiğitler
Ülken kan ağlıyor
İrkilsene hiç üşümez misin?

Seni senden almışlar, uyan bu uykudan
Hep sarmış etrafını yedi düvel
Uyanacaksan uyan artık
Savun onurunu şu istilacılardan

Bak yatıyor yüzü, boynu yara dolu
Yiğitçe can verir, yiğidin oğlu
Harlanıyor, çatal yürekler, her düşüşte
Ey vatan evladı, bakma arkana
Şimdi sonu, bağımsızlık olan bir yol görünür sana

Dört yandan zincir vurulmuş
Yağmacılar bunlar işte, davransana
Ölüm kalan sana geriye
Gümüş bedenli asker
Hürriyet göklerde!

Cüzzamlı elleri değmiş toprağına
Parçalamışlar yurdunu
Ciğerlerin yetmiyor mu soluklanmaya?
Nehirlerini boyamışlar kanınla
İnsanlık dediğin bu mu?

İşte Türk oğlu
Gör şunları gözünle
Düştüğün yerden kalk
Bas yumruğunu yere ve haykır
Hürriyet göklerde!

CUMHURİYET NEDİR?

Zeynep Naz KABAL

Cumhuriyet nedir? Cumhuriyet halkın kendi kendini yönetmesidir. Belirli süre zarfında kendilerini temsil etmek için oy kullanarak milletvekillerini seçtikleri yönetim biçimidir.

Cumhuriyet demokrasinin dayanağıdır. Adalettir, çağdaşıktır, egemenliktir. Atamızın bize emanetidir. Kurtuluş savaşında dökülen kanların, çekilen cefanın meyvesidir cumhuriyet.

Mustafa Kemal Atatürk 29 Ekim gününü Cumhuriyet Bayramı olarak Türk milletine armağan etmiş ve 'Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.' demiştir.

29 Ekim 1923 tarihinde 101 pare top atışı ile cumhuriyetin ilanı kutlanmış ve hala da her yıl coşkuyla kutlanmaya devam etmektedir.

What is republic? Republic is the self-governance of the people. It is a form of regime in which they elect their deputies by voting to represent themselves for a certain period of time.

Republic is the basis of democracy. It is justice, modernity, sovereignty. It's a legacy from our founder. It's a gift for the nation who suffered and blood that they shed a lot in the Independence War.

Mustafa Kemal Atatürk dedicated the 29th of October to the Turkish nation as a republican holiday and said 'Sovereignty belongs to the nation unconditionally'.

On October 29, 1923 the proclamation of the republic was celebrated with 101 cannon shots and it is still celebrated with enthusiasm every year.

PAYIDAR CUMHURİYET*

Şehit kokar vatanları Şanlı
Türk'ün toprakları Ay
yıldızdır bayrakları
Payidarsın Cumhuriyet

Özgürlüğün temsilcisi
Atatürk'ün hediyesi
En değerli hazinesi
Payidarsın Cumhuriyet

Bağımsızlık yolunda Canım
feda uğrunda Ölümsüzsün
yurdumda Payidarsın
Cumhuriyet

İstikbal güneşisin
Hürriyet neferisin
Özgürlük ateşisin
Payidarsın Cumhuriyet

Eşitliğin dilisin
Şüheda dileğisin
Sen ki Türk zaferisin
Payidarsın Cumhuriyet

ESMA FIRINCI

*Cumhuriyetimizin 100. yılı münasebetiyle Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğünce düzenlenen şiir yarışmasında Esmâ Fırınçı'nın "Payidar Cumhuriyet" şiiri 3.olmuştur. Dar Kapı yayın ekibi olarak kendisini tebrik ediyoruz.

HAKİMİYET MİLLETİNİR

CUMHURİYET

